

Sygn. akt VU 992/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o emeryturę

na skutek odwołania M. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 19 września 2016 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 992/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 września 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił M. R. prawa do emerytury górniczej wskazując, iż nie udokumentował wymaganego 25-letniego okresu pracy górniczej, a jedynie **18 lat, 3 miesiące i 12 dni**. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy górniczej okres od dnia 1 września 2000 roku do 4 lipca 2016r. w wymiarze jednokrotnym, odmawiając zaliczenia tego okresu w wymiarze półtorakrotnym. W uzasadnieniu podniósł, że stanowisko górnik odwadniacz złożył, na którym skarżący pracował od dnia 1 września 2000 roku do dnia 17 listopada 2006 roku, nie figuruje w załączniku nr 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995 r., Nr 2, poz. 8) oraz że pomimo zmiany od 17 listopada 2006 roku nazwy stanowiska na górnik kopalni odkrywkowej, skarżący wykonywał takie same czynności jak przed dniem 17 listopada 2006 roku.

W dniu 3 października 2016 roku odwołanie od powyższej decyzji złożył pełnomocnik wnioskodawcy M. R. wnosząc o jej zmianę, poprzez przyznanie swojemu mocodawcy prawa do emerytury górniczej oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pełnomocnik wniósł o zaliczenie wnioskodawcy do stażu pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym okresu od dnia 1 września 2000 roku do nadal.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania.

Na rozprawie w dniu 21 lutego 2017 roku pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował odwołanie wnosząc o przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury górniczej poprzez zaliczenie do stażu górniczego okresu od dnia 1 września 2000 roku do dnia wydania decyzji tj. do dnia 19 września 2016 roku w wymiarze półtorakrotnym

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca M. R., urodzony w dniu (...), dnia 19 lipca 2016 roku wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego lecz wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa..

(dowód: wniosek o emeryturę k. 2-5v akt ZUS)

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do emerytury okres pracy górniczej wynoszący 18 lat, 3 miesiące, 12 dni, stanowiący jednocześnie pracę górniczą określoną w art. 50c ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. okres od 31 grudnia 1977r. do 30 maja 1979r. oraz od 23 września 1983r. do 30 listopada 1985r. i od 1 września 2000r. do 4 lipca 2016r. w wymiarze jednokrotnym.

(dowód: przebieg zatrudnienia -k.23 akt ZUS)

M. R. od dnia 23 września 1983 roku do chwili obecnej jest zatrudniony w (...) S.A. Oddział (...) na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie zatrudnienia zajmował następujące stanowiska:

- od dnia 23 września 1983 roku do dnia 30 listopada 1985 roku – robotnik strzałowy na oddziale (...)
- od dnia 1 grudnia 1985 roku do dnia 31 sierpnia 2000 roku – wulkanizator taśm przenośnikowych na oddziale (...),
- od dnia 1 września 2000 roku do 16 listopada 2006 roku – górnik odwadniacz złoża na oddziale (...),
- od dnia 17 listopada 2006 roku do nadal – górnik kopalni odkrywkowej na oddziale (...) (od 1 stycznia 2009 roku na oddziale – (...), obecnie (...)).

(dowód: umowa o pracę z dnia 23 września 1983 roku, k. 1 akt osobowych, angaż, k. 9, 14, 41, 61akt osobowych, zawiadomienie o zmianie miejsca pracy, k. 40 akt osobowych, informacja o zmianie schematu organizacyjnego, k. 75 akt osobowych)

W spornym okresie od 1 września 2000r. do 19 września 2016r. wnioskodawca pracował na oddziale odwodnieniowym. Oddział ten zajmuje się przygotowaniem terenu pracy koparki wielonaczyniowej. Do obowiązków wnioskodawcy należało wykonywanie czynności związanych z odprowadzaniem wody z wyrobiska. Wnioskodawca przygotowywał teren o szerokości 150 metrów i 1000 m długości.

Do stałych obowiązków wnioskodawcy w tym okresie zarówno na stanowisku górnika odwadniacza złoża oraz górnika kopalni odkrywkowej należała:

- wymiana agregatów pompowych w studniach głębinowych; Wnioskodawca montował, zabudowywał oraz demontował urządzenia do wymiany agregatów pompowych, wykopywał zbiorniki, które gromadziły nadmiar wody gruntowej (rząpie), wprowadzał pompy pływakowe przez rury do rowów, które odprowadzały wodę w kierunku górnej przepompowni, wykonywał montaż oraz likwidację studni głębinowych przed koparką, co polegało na ucinaniu studni głębinowych.
- prace załadunkowe i wyładunkowe (udział w załadunku i rozładunku rur i agregatów pompowych),
- wymiana i obsługa pomp w pompowniach i stanowiskach pompowych w wyrobisku,
- czyszczenie, konserwacja i naprawa obiektów odwodnienia powierzchniowego w wyrobisku, w tym rowów ziemnych i betonowych, piaskowników, rząpi;

- budowa, przebudowa, naprawa, likwidacja instalacji pompowych w wyrobisku m.in. armatury, rurociągów odprowadzających wody kopalniane.

Prace te były wykonywane w ramach robót górniczych odwodnienia odkrywki na terenie wyrobiska górniczego P. S. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Rodzaj i zakres prac na opisywanych stanowiskach obejmował wykonywanie takich samych czynności. Prace powyższe były wykonywane na tym samym oddziale, który zmienił symbol nazwy z (...) na (...), obecnie (...), po zmianach schematu organizacyjnego (...) B..

Wnioskodawca wykonywał powyższe czynności stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: charakterystyka stanowiska pracy M. R., k. 15 akt, zeznania świadka T. S. na rozprawie w dniu 21 lutego 2017 roku od minuty 4:08 do minuty 12:25, protokół z rozprawy, k. 27-28v akt sprawy, zeznania świadka S. T. na rozprawie w dniu 21 lutego 2017 roku od minuty 12:25 do minuty 15:26, protokół z rozprawy, k. 27-28v akt sprawy, zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 21 lutego 2017 roku od minuty 19:06 do minuty 23:36, protokół z rozprawy, k. 27-28v akt sprawy)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna na posiedzeniu w dniu 21 sierpnia 2009 roku uznała, że M. R., pomimo posiadania angaży w okresie od 1 września 2000 roku do 16 listopada 2006 roku jako górnik odwadniacz złożył faktycznie oraz do chwili obecnej wykonywał pracę górniczą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, która swoim charakterem odpowiada pracy na stanowisku górnik kopalni odkrywkowej wskazanym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w załączniku nr 3, dziale III w punkcie 1.

(dowód: protokół z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej, k. 29-30 akt ZUS)

W dniu 4 lipca 2016 roku (...) z siedzibą w R. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej, w którym wskazała, że w okresie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą:

- od dnia 23 września 1983 roku do 30 listopada 1985 roku na stanowisku górnik strzałkowy na odkrywce i jego pomocnik wymienionym w Rozporządzeniu MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku w zał. 2 Dz. III pozycja 3,

- od 1 września 2000 roku do chwili obecnej na stanowisku górnik kopalni odkrywkowej wymienionym w Rozporządzeniu MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku w zał. 3 dział III, pozycja 1.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej – k. 9 akt emerytalnych)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 887). Zgodnie z art. 50 a ust 1 i 2 ustawy górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) ukończył 55 lat życia;

2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej, co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;

3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Po myśli art. 50 b w/w ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z kolei zgodnie z art. 50 c ust. 1 pkt 4 za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Stosownie natomiast do art. 50d ust 1 ustawy przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego: w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych (pkt 1) oraz w drużynach ratowniczych (pkt 2).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 25-letni okres pracy górniczej. Organ rentowy zakwestionował bowiem, aby w okresie zatrudnienia w (...) z siedzibą w R. od dnia 1 września 2000r. do nadal. wnioskodawca wykonywał pracę górniczą w wymiarze półtorakrotnym.

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy sporny okres od dnia 1 września 2000r. do dnia 4 lipca 2016r. do pracy górniczej jedynie w wymiarze jednokrotnym jako pracę wymienioną w art. 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy. Uznał, że w ww. okresach wnioskodawca wykonywał pracę górniczą, która figuruje w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty. Pełnomocnik wnioskodawcy podnosił natomiast, że w tym okresie wnioskodawca tak jak wynika z wystawionego mu przez (...) z siedzibą w R. świadectwa pracy górniczej wykonywał pracę górnika kopalni odkrywkowej wymienioną w rozporządzeniu MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku w zał. Nr 3, Dział III poz. 1, a zatem pracę odpowiadającą treści art. 50d ust 1 ustawy.

Wnioskodawca dysponował świadectwem z dnia 4 lipca 2016r. wystawionym przez (...) z siedzibą w R. potwierdzającym fakt wykonywania pracy górniczej w okresie od 1 września 2000r. do nadal stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej wymienionym w Załączniku nr 3, Dział III, pozycja 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku. Świadectwo pracy nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 k.p.c., nie korzysta zatem z domniemania prawdziwości i autentyczności, a li tylko dokumentem prywatnym, który stanowi jedynie dowód tego, że osoba która go podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte (art. 245 k.p.c.). Świadectwo pracy samo przez się nie tworzy zatem praw podmiotowych ani ich nie pozbawia.

Organ rentowy zakwestionował powyższe świadectwo, podnosząc że z angaży z lat 2000- 2006 wynika, że wnioskodawca w spornym okresie nie pracował na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej, ale na stanowisku górnika odwadniacza złóż na odkrywce, które nie jest wymienione w załączniku nr 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 1994 roku, ale w załącznika nr 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r..

Stanowisko pracy skarżącego na górnika kopalni odkrywkowej zmieniło się dopiero z dniem 17 listopada 2006r. Nie mniej organ rentowy odmówił zaliczenia do pracy górniczej także okresu od 17 listopada 2006r. do 4 lipca 2016r.,

podnosząc że pomimo zmiany nazwy stanowiska pracy, wnioskodawca wykonywał takie same prace jak w okresie od 1 września 2000r. do 16 listopada 2006r., gdy pracował na stanowisku górnika odwadniacza złóż.

Ponieważ organ rentowy zaprzeczał prawdziwości świadectwa co do charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w spornym okresie (spór dotyczył dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca), ciężar wykazania prawdziwości tego dokumentu prywatnego w myśl art. 253 zd. 2 k.p.c. spoczywał na wnioskodawcy jako osobie, która chce z tego dokumentu skorzystać. To samo odnosi się do protokołu z posiedzenia Komisji weryfikacyjnej.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie zaliczane jest do pracy górniczej oraz wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 50d ust. 3. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 roku Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 roku o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 roku, Nr 30, poz. 154). Wykaz ten obowiązuje jednak jedynie w takim zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS. A zatem zakładowe wykazy stanowisk, na których wykonywana jest praca górnicza, muszą być zgodne z wykazem nr 2 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą lub wykazem nr 3 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym. Jednakże dokonana przez pracodawcę kwalifikacja zajmowanego przez konkretnego pracownika stanowiska, jak i ewentualna zmiana tej kwalifikacji na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej, nie przesądza jeszcze o zaliczeniu zatrudnienia na tym stanowisku do pracy górniczej. O uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu omawianych przepisów nie decyduje bowiem treść wymienionych dokumentów, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998r., II UKN 570/97, OSNAPiUS 1999, nr 6, poz. 213, z dnia 22 marca 2001r., II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002, nr 22, poz. 553 oraz z dnia 2 czerwca 2010r., I UK 25/10, LEX nr 621137). Rozporządzenie wykonawcze nie może zatem przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca w art. 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wykładnia przepisów powołanego rozporządzenia nie może zmieniać, ani rozszerzać ustawowej definicji pracy górniczej. Tym samym, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowić muszą zawsze punkt wyjścia do oceny zasadności roszczeń emerytalnych wnioskodawcy. Innymi słowy, analiza w ocenie pracy górniczej, zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym, powinna się koncentrować na jej ustawowych warunkach (pojęciu tej pracy), a nie na samej nazwie stanowiska (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2011 r., sygn. I UK 382/10). Zatem ustalenie, że w spornym okresie praca górnicza ubezpieczonego miała kwalifikowany charakter, winno znaleźć oparcie w wynikach postępowania dowodowego. Stwierdzenie zatem przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy górniczej, iż skarżący zajmował stanowisko wymienione w załączniku nr 3 do rozporządzenia dział III pkt 1 tj. górnika kopalni odkrywkowej, nie jest jeszcze równoznaczne z wykonywaniem przez niego pracy, o której mowa w art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy, jak chce skarżący. Zwłaszcza, że jak wynika z akt osobowych pracodawca w okresie od 1 września 2000r. do 16 listopada 2006r. nie powierzył skarżącemu stanowiska górnika kopalni odkrywkowej, ale zajmował on stanowisko górnika odwadniacza złóż. Stanowisko górnika kopalni odkrywkowej

wnioskodawca zajmował dopiero od dnia 17 listopada 2006r. Należy podkreślić, że zmiana nazewnictwa zajmowanego stanowiska przy niezmienionych obowiązkach w całym spornym okresie, co potwierdza skarżący oraz świadkowie, nie może doprowadzić do zmiany charakteru wykonywanej pracy.

Skarżący domagając się zaliczenia spornego okresu do emerytury w wymiarze półtorakrotnym winien wykazać, że na zajmowanym stanowisku wykonywał prace wymienione w art. 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy emerytalnej tj. prace bezpośrednio związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin. Dotyczy to wyłącznie czynności stanowiących element ciągu technologicznego bezpośrednio związanych z procesem wydobywania węgla. Wykaz stanowisk pracy, określony pomocniczo w załączniku nr 3 do rozporządzenia odnosi się zatem wyłącznie do wykonywanych zadań górnika, jeżeli spełniają one kryterium miejsca wykonywania pracy i jej charakteru określonego w przepisie art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2015 roku, I UK 293/14, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 roku, I UK 295/11, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 381/10; 4 kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl LEX; z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nich orzecznictwo).

Nie każda zatem praca górnicza, nawet wykonywana w obrębie przodków eksploatacyjnych na stanowiskach określonych w ww. rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, może być kwalifikowana jako zaliczana w wymiarze półtorakrotnym. W judykaturze podkreśla się konieczność odróżnienia „zwykłej” pracy górniczej górnika kopalni węgla brunatnego wykonywanej na stanowiskach określonych w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia od kwalifikowanej pracy górniczej wykonywanej na stanowiskach wymienionych w załączniku nr 3 do ww. Rozporządzenia. Z treści załącznika nr 3 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994 roku wynika, iż w wymiarze półtorakrotnym mogą być uznane tylko czynności wykonywane przez górnika, które zostały wskazane w tym załączniku i na wskazanych tam stanowiskach oraz jednocześnie tylko takie, które spełniają warunki przepisu art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy, tj. bezpośrednio są związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin. Wykładnia przepisów załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia dokonywana w oderwaniu od unormowania ustawowego prowadziłaby do sytuacji, w której każdą pracę górnika kopalni odkrywkowej wykonywaną na terenie wyrobiska należałoby uwzględniać w takim korzystnym wymiarze. Tymczasem przeczy temu jednoznacznie treść ww. przepisów. A contrario – jako prace wymienione w załączniku nr 3 do rozporządzenia mogą być uznane tylko takie czynności wykonywane przez górnika, które bezpośrednio związane są z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach. Z kolei użyte pojęcie inne prace przodkowe należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 381/10; 4 kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl LEX; z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nim orzecznictwo).

Pracodawca w świadectwie wykonywania pracy górniczej zazaczył, że w spornym okresie skarżący pracował na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 dziale III pod poz. 1 tj. górnika kopalni odkrywkowej. W świadectwie wykonywania pracy górniczej pracodawca nie wskazał jednak na czym polegały prace wykonywane przez skarżącego. Tymczasem przepis art. 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS do prac górniczych zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym do emerytury zalicza jedynie prace bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy

innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych.

Ponadto stosownie do treści art. 50d ustawy, aby w/w prace były zaliczane w wymiarze półtorakrotnym muszą być wykonywane na odkrywce w przodku i to stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Oznacza to, że przodek jest pojęciem węższym od pojęcia odkrywki. Przepisy nie definiują pojęcia przodka i prac przodkowych. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że pojęcie przodka musi być wykładane w sposób ścisły i powinno się ograniczać wyłącznie do miejsca pracy koparek wielonaczyniowych albo jej bezpośredniego sąsiedztwa, w którym wydobywa się urobek. **Sąd Najwyższy zanegował** bowiem **przyjęcie tezy, że przodkiem w kopalni węgla brunatnego jest każde miejsce prowadzenia robót górniczych związanych z odwadnianiem, udostępnianiem i eksploatacją złoża kopaliny, jej transportem i transportem nadkładu, a nadto zwałowaniem nadkładu** (tj. związane z pracą koparek, spycharek, ładowarek, zwałowarek) (tak por. wyrok SA w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014 roku, IIIAUa 1121/13, LEX). W orzecznictwie SN kwestionuje się również zasadność rozszerzania pojęcia przodka wydobywczego, zauważając, że nie do zaakceptowania jest zapatrywanie, żeby miejsce przodka rozciągać na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie przodka straciłoby swe znaczenie i tym sposobem nie można zaakceptować definicji "przodka", która wynika z opinii naukowo-technicznej i obejmuje wszystkie czynności związane z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego (wyr. SN z 5 maja 2011 roku, I UK 395/10, Legalis).

Pod określeniem "inne prace przodkowe" należy zaś rozumieć inne prace górnicze w przodku, jednakże rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy art. 50d ust. 1 pkt 1.

Stąd różnego rodzaju inne prace górnicze związane z eksploatacją, konserwacją i remontami urządzeń będących częścią składową układu technologicznego: koparka, taśmociąg, zwałowarka węgla nie mieszczą się w definicji pracy w przodkach z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy. (tak por. SA w Katowicach w wyroku z dnia 22 listopada 2012 roku, IIIAUa 437/12, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis).

Dla oceny, czy ubezpieczony M. R. w okresie spornym pracował na stanowisku uprawniającym do przeliczenia spornego okresu pracy w wymiarze półtorakrotnym, istotne znaczenie miał przede wszystkim rodzaj powierzonej mu pracy (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych), tj. rodzaj wykonywanych czynności związanych z obsługą konkretnych wskazanych w przepisach urządzeń i maszyn oraz miejsce ich wykonywania.

W charakterystyce stanowiska pracy **za okres od 1 września 2000r. do nadal** pracodawca zaznaczył, że wnioskodawca pracował na oddziale odwodnieniowym i wykonywał takie prace jak: wymiana agregatów pompowych w studniach głębinowych, prace załadunkowe i wyładunkowe, wymiana i obsługa pomp w pompowniach i stanowiskach pompowych w wyrobisku, czyszczenie, konserwacja i naprawa obiektów odwodnienia powierzchniowego w wyrobisku, w tym rowów ziemnych i betonowych, piaskowników, rząpii; budowa, przebudowa, naprawa, likwidacja instalacji pompowych w wyrobisku m.in. armatury, rurociągów odprowadzających wody kopalniane.

Również świadkowie T. S. i S. T. potwierdzili, że wnioskodawca zajmował montażem, zabudową oraz demontażem urządzeń do wymiany agregatów pompowych, wykopywaniem zbiorników gromadzących nadmiar wody gruntowej (rząpi), wprowadzaniem pomp pływakowych przez rury do rowów, które odprowadzały wodę w kierunku górnej przepompowni, wykonywaniem, montażem oraz likwidacją studni głębinowych przed koparką, co polegało na ucinaniu studni głębinowych, a także brał udział w załadunku i rozładunku rur i agregatów pompowych. Prace te były wykonywane na terenie odkrywki o szerokości 150 metrów i długości 1000 metrów. A zatem obejmowały znacznie szerszy obszar, niż tylko teren przodka wydobywczego, czyli miejsca urabiania kopaliny,

Wykonywane przez wnioskodawcę prace odwodnieniowe na odkrywce miały na celu przygotowanie terenu pod wydobywanie kopaliny. Nie miały natomiast bezpośredniego związku z urabianiem kopaliny, ładowaniem urobku, montażem, likwidacją i transportem obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych. Nie były to też „inne prace przodkowe” w rozumieniu art.

50 d ustawy, gdyż pod pojęciem tym należy rozumieć inne prace górnicze w przodku, rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin. Takich prac wnioskodawca nie wykonywał

Czynności ubezpieczonego w spornym okresie, które w istocie polegały na przygotowaniu terenu pod wydobycie węgla przez wykonywanie prac odwodnieniowych odkrywki, nie mieszczą się w ustawowym pojęciu prac przodkowych z art. 50 d ustawy uprawniających do zastosowania półtorakrotnego przelicznika. Podejmowane przez ubezpieczonego w spornym okresie czynności pracownicze nie dają podstawy do przyjęcia, iż ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy wykonywaniu pracy przodkowej, które podlegają zaliczeniu do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.